

TEMAT: "GDY NARÓD DO BOJU WYSTĄPIŁ Z OREŻEM.."

1. Królestwo Polskie (Królestwo Kongresowe) było monarchią konstytucyjną, które miało prowadzić wspólną politykę zagraniczną z Cesarstwem Rosyjskim. Car miał być królem Polski i zwierzchnikiem armii. Miał on także wyłączne prawo ustawodawcze i prawo do weta na uchwałach sejmiku.

Ziemię polską po kongresie wiedeńskim i w okresie powstania listopadowego

2. Adam Jerzy Czartoryski stworzył konstytucję, dzięki której Polacy mieli własne wewnętrzne rządy.
3. Polacy mocno zaangażowali się w budowę Królestwa Polskiego. Stanisław Staszic został członkiem Komisji Rządowej Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego oraz dyrektorem generalnym Wydziału Przemysłu i Kunsztów. Franciszek Ksawery Drucki-Lubecki był założycielem Towarzystwa Kredytowego Ziemskiego i Banku Polskiego, instytucji, które miały na celu wspieranie działalności gospodarczej Polaków. Zapewnił on nadwyżkę finansową.
4. Znacznie gorzej niż sytuacja gospodarcza przedstawiała się położenie polityczne Kongresówki. Wraz z upływem czasu car coraz mniejszą wagę przywiązywał do konstytucji, którą nadał Królestwu, i zawartych w niej zapisów o prawach obywatelskich.
5. Jedne z pierwszych działań opozycyjnych rozpoczęli w sejmie w 1820 r. bracia Bonawentura i Wincenty Niemojowski z Kalisza, ale pod presją cara nie zostali wybrani na nową kadencję sejmiku. Rozbijane zostały sławne organizacje spiskowe. Przykładem może być Zgromadzenie Filaretów. Czynnie w przywróceniu utraconych ziem do Polski brał udział Major Walerian Łukasiński. W tym czasie na tronie cara zasiadł Mikołaj I- brat Aleksandra I.
6. W 1825 roku zmarł car Aleksander I, a jego następcą został Mikołaj I.
7. Od czasu zmiany władzy na rząd tymczasowy wojskiem Polskim miał dowodzić Józef Chłopicki, lecz potem odszedł odstępując posadę Michałowi Radziwiłłowi. Przywrócono Towarzystwo Patriotyczne a jego prezesem został Joachim Lelewel.
8. 25 stycznia 1831 roku zdetronizowano cara Mikołaja I, tak jak króla polskiego co dało Rosji pretekst do wojny. W lutym 1831 r. armia rosyjska przekroczyła granice Królestwa Kongresowego. Liczyła ona 115 tys. żołnierzy, Polskie siły składały się z 54 tys. i były słabiej uzbrojone. Kolejną bitwę wygrali Rosjanie choć stracili dużą część wojska. Jan Skrzynecki został naczelnym dowódcą, podobnie jak Chłopicki dążył do rokowań z Rosją. Niestudnie licząc na udaną mediację Wielkiej Brytanii i Francji.
9. Pod koniec marca 1831 r. powstanie wybuchło również na Białorusi i Litwie. 31 marca pod Wawrem i Dębem Wielkim oraz 10 kwietnia pod Iganiami Polacy po raz kolejny odnieśli zwycięstwo nad Rosjanami. Sukces można zawdzięczać Ignacemu Prądzyńskiemu. Był on zwolennikiem działań zaczepnych. Niestety nie mógł się on porozumieć ze Skrzyneckim i przeszedł na stanowisko dowódcy korpusu inżynierów.

Sukcesy Prądyńskiego nie zostały wykorzystane przez Skrzyneckiego, który przegrał 26 maja 1831 r. dużą bitwę pod Ostrołęką. Klęska powstania okazała się początkiem końca powstania. 6 września 1831 r. Paskiewicz zaczął szturm na Warszawę, mimo wielkiego poświęcenia obrońców dowodzących przez Józefa Sowińskiego nie udało się utrzymać pozycji i poddali stolicę.

Temat: "ZA WOLNOŚĆ NASZĄ I WASZĄ"

1. Po klęsce powstania listopadowego Polacy tworzyli nowe organizacje spiskowe. W 1833 roku Józef Zaliwski poprowadził wyprawę z zaboru austriackiego do Królestwa Polskiego. Celem wyprawy, było wywołanie kolejnego powstania a, jednak partyzanci nie uzyskali wsparcia ze strony rozczarowanych poprzednim zrywem mieszkańców Kongresówki.
2. W latach 40. powstał **związek chłopski**, którego założycielem był ks. Piotr Ściegienny. Głosił on hasła walki o niepodległość i rewolucji społecznej.
3. W 1835 roku Szymon Konarski zorganizował **Stowarzyszenie Ludu Polskiego**, którego celem było wywołanie powstania i utworzenie demokratycznej, wolnej Polski.
4. **Powstanie listopadowe** objęło tylko tereny należące do Rosji, jednak Polacy z pozostałych dwóch zaborów także starali się w miarę możliwości wspierać powstańców oraz mimo szyskan zachować polską kulturę i ojczysty język. Na początku XIX w. rodziła się świadomość narodowa Polaków żyjących na Śląsku, Warmii i Mazurach. Był to powolny proces, gdyż tereny te od dawna straciły łączność z państwem polskim i brakowało tam zarówno polskiej inteligencji, jak i ośrodków kulturotwórczych, np. uniwersytetów. Ważną rolę w budzeniu świadomości narodowej na Śląsku odegrał nauczyciel Józef Lompa (1797–1863). Na Warmii, Mazurach i Pomorzu Gdańskim usilnie nad rozwojem języka polskiego pracowali Krzysztof Mrongowiusz (1764–1855) oraz z Gustaw Gizewiusz (1810–1848). Wielkie Księstwo Poznańskie, utworzone na kongresie wiedeńskim, w 80% zamieszkiwała ludność polska. Dość dobra była tam sytuacja chłopów, gdyż już od 1823 r. trwał w Wielkim Księstwie Poznańskim proces uwłaszczeniowy. Do wybuchu powstania listopadowego władze pruskie szanowały prawa narodowe Polaków, potem kurs polityki wewnętrznej zdecydowanie zaostrożono w ramach germanizacji tych ziem. Polskie elity przystąpiły zatem do organizowania legalnych instytucji wspierających żywioł polski w walce z niemiecką konkurencją. Te bardzo konkretne działania zmierzające do umacniania polskości, a przejawiające się różnymi inicjatywami na polu gospodarki i kultury, zaczęto określać mianem pracy organicznej.
5. W tym samym czasie Galicja (zabór austriacki), przeżywała stagnację gospodarczą: wieś galicyjska była zacofana i bardzo biedna, miasta słabo rozwinięte. W szkołach średnich obowiązywał język niemiecki. Ważną instytucją krzewiącą kulturę polską stała się założona we Lwowie w 1817 r. fundacja – Zakład Narodowy im. Ossolińskich. Był to dar Józefa Maksymiliana Ossolińskiego dla narodu polskiego. **Rzeczpospolita Krakowska** pełniła z kolei funkcję swoistego łącznika między trzema zaborami. Było to wolne miasto, podlegające kontroli trzech mocarstw rozbiorowych, posiadające przywilej wolnego handlu, a po 1831 r. jedyną istniejącą wówczas polską uczelnię – Uniwersytet Jagielloński.
6. **Powstanie krakowskie** odbyło się od 22.02.1846 r. do 4.03.1846 r. miało objąć 3 zabory. Wodzem naczelnym miał być Ludwik Mierosławski. Polscy działacze w zarówno zaborze pruskim, jak i na terenie Królestwa, a także we Lwowie zostali jednak aresztowani. Powstanie wybuchło tylko na terenie Rzeczypospolitej Krakowskiej. Kraków został opanowany bardzo szybko po wyparciu niewielkiego oddziału austriackiego. Dnia 4 marca do Krakowa wkroczyły oddziały rosyjskie i austriackie. W listopadzie 1846 r. Rzeczpospolita Krakowska została wcielona do monarchii Habsburgów, nastąpiła germanizacja, m.in. język niemiecki zaczął obowiązywać w urzędach i stał się językiem wykładowym na Uniwersytecie Jagiellońskim.

7. **Wiosna Ludów** zaczęła się od wystąpień we Francji, w których wyniku król abdykował i ogłoszono republikę. Na wieść o wydarzeniach w Paryżu wrzenie ogarnęło Austrię i Prusy. W Wiedniu zaczęto wznosić barykady, żądano uchwalenia konstytucji. Władze spełniły te oczekiwania, ale wkrótce rząd podjął próbę zdławienia rewolucji. Cesarz opuścił Wiedeń, a armia rozpoczęła oblężenie miasta. Obroną stolicy dowodził bohater powstania listopadowego, generał Józef Bem. Węgrzy, żyjący w granicach monarchii habsburskiej, dążyli do uzyskania niepodległości. Do szeregów węgierskiej armii przedarło się ok. 3 tys. Polaków. Była to na tyle znaczna liczba, że pod koniec 1848 r. utworzono z nich osobny legion, dowodzony przez generała Józefa Wysockiego.